

میزان

تحقق اهداف تدوین

و اجرای

استانداردهای حسابداری ایران

احمد مدرس / عضو هیئت علمی مؤسسه‌ی آموزش عالی خاتم
 محمود معین الدین / استادیار حسابداری دانشگاه آزاد اسلامی واحد یزد
 مجتبی ابراهیمی رومنجان / کارشناس ارشد حسابداری و مدرس تمام وقت دانشگاه

مقدمه

یکی از پیش‌شرط‌های بنیادی برای جلب اطمینان سرمایه‌گذاران و اعتباردهندگان در جهت فعالیت‌های اقتصادی، تهیه و ارائه‌ی اطلاعاتی است که در انجام تصمیم‌گیری‌های مالی و اقتصادی سودمند واقع شود. وجود سازوکارهایی برای اطمینان‌دادن به سرمایه‌گذاران و سایر استفاده‌کنندگان، نسبت به کیفیت اطلاعات مالی، با اهدافی همچون کمک به کارایی بازار سرمایه و در نهایت تخصیص بهینه‌ی سرمایه ضروری است. به عبارت دیگر، جامعه‌ای که دارای حداقل

فرضیه‌ی اصلی و نُه فرضیه‌ی فرعی مطرح و اطلاعات لازم برای آزمون فرضیه‌های تحقیق با استفاده از پرسشنامه که به نوعی خبره سنجی نیز شده با پایایی ۹۳ درصد گردآوری شد. نتایج آزمون فرضیه‌های تحقیق با استفاده از آزمون باینومیل در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ نشان می‌دهد که اهداف تدوین و اهداف اجرای استانداردهای حسابداری ایران و همچنین دستیابی به ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی ارائه‌شده با رعایت استانداردهای حسابداری ایران محقق می‌شود.

هدف از انجام این تحقیق بررسی میزان تحقق اهداف تدوین و اجرای استانداردهای حسابداری ایران از دیدگاه استادان حسابداری و حسابداران رسمی است. در این تحقیق اهدافی که استانداردهای حسابداری دنبال می‌کند به سه بخش اهداف تدوین استانداردها، اهداف گزارشگری مالی و نیز تحقق ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی تقسیم شده است. این تحقیق از نوع توصیفی - پیمایشی است و برای تحقق بخشیدن به اهداف تحقیق سه

نهادهای اقتصادی و اجتماعی است، به اطلاعات حسابداری نیاز دارد. حسابداری با وظیفه‌ی اطلاع‌رسانی، استانداردهایی را گسترش داده و حسابداران و سایر تهیه‌کنندگان گزارش‌ها و اطلاعات حسابداری را ملزم به رعایت آن‌ها ساخته است. در واقع استانداردهای حسابداری و رعایت آن‌ها زمینه‌ساز تحقق هدف صورت‌های مالی یعنی تأمین نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان است. در واقع مسئله‌ی تدوین استانداردهای حسابداری برای حرفه‌ی حسابداری و استفاده‌کنندگان ذی‌نفع از اهمیت زیادی برخوردار است. مسئله‌ی تدوین استانداردها باید به گونه‌ای باشد که منافع تمامی گروه‌های ذی‌نفع را در امر گزارشگری مالی تأمین کند. به بیان دیگر، وجود استانداردهای حسابداری مناسب، باعث بهره‌مندی نه‌تنها شرکت‌های تجاری بلکه تمامی سازمان‌ها و جوامع داخلی و بین‌المللی می‌شود. در ایران وظیفه‌ی تدوین و تعمیم اصول و ضوابط حسابداری به عهده‌ی سازمان حسابرسی محول شده است این سازمان نیز با توجه به الزامات پذیرش استانداردهای بین‌المللی اهداف خاصی را از تدوین و اجرای استانداردهای حسابداری در عمل پی‌گیری می‌کند. در این تحقیق اهدافی که استانداردهای حسابداری دنبال می‌کند به سه بخش اهداف تدوین استانداردها، اهداف گزارشگری مالی و نیز تحقق ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی تقسیم شده‌اند. اهداف

تدوین استانداردها، همان اهداف کلی و بنیادی است که سازمان حسابرسی برای دستیابی به این اهداف به تدوین معیارهای مشترک برای گزارشگری مالی اقدام کرده است. اهداف گزارشگری مالی نیز پنج سطح اهداف مندرج در مبانی نظری حسابداری و گزارشگری مالی ایران است و ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی نیز همان معیارهایی است که مبنای مفید بودن اطلاعات مالی در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی است.

طرح مسئله

منطق وجودی سیستم اطلاعات حسابداری، ارائه‌ی اطلاعات به افراد یا گروه‌هایی است که از اطلاعات کمی و کیفی گوناگون برای دستیابی به اهداف خود استفاده می‌کنند. بر این اساس توجه به نیازهای اطلاعاتی افراد و گروه‌های فعال در عرصه‌ی اقتصادی ضروری است به طوری که دوام و بقای نظام حسابداری، درگرو برقراری نوعی تعامل و ارتباط مستمر با محیط پیرامون است. وجود اطلاعات مالی شفاف و قابل مقایسه رکن اساسی پاسخ‌گویی و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی آگاهانه و از ملزومات بی‌بدیل توسعه و رشد اقتصادی در بخش‌های خصوصی و دولتی است. توسعه‌ی بازار سرمایه‌ی ایران و در پی آن افزایش سرمایه‌گذاران و مشارکت‌کنندگان در این بازار و دلایلی از این دست، لزوم ارائه‌ی اطلاعات دقیق و شفاف را که لازمه‌ی آن تدوین

استانداردهای حسابداری مناسب و اجرای آن‌ها در عمل و دستیابی به اهداف مورد نظر است تشدید می‌کند. با توجه به این که در حال حاضر صورت‌های مالی، هسته‌ی اصلی منابع اطلاعات مالی را تشکیل می‌دهد، باید از کیفیت مطلوبی برخوردار باشند، صورت‌های مالی زمانی از کیفیت مطلوب برخوردار خواهند بود که بر اساس ضوابط معتبر یعنی استانداردهای حسابداری تهیه شده باشد. اما در بسیاری از کشورها، سیستم‌های حسابداری نسبتاً غیر قابل اعتماد و نامناسب است و مراجع تدوین‌کننده‌ی استانداردها نسبتاً نوین‌پسند هستند و مورد آزمون قرار نگرفته‌اند. مشکلاتی چون نظریه‌پردازی و تحقیقات دانشگاهی و حرفه‌ای در مورد مسائل اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و نهادی، مزید بر علت می‌شود و در مجموع به صورت عوامل بازدارنده بر سر راه تدوین استانداردهای حسابداری اثربخش قرار می‌گیرند. با توجه به نوپا بودن فرایند تدوین استانداردهای حسابداری در ایران و از آن‌جا که به هنگام بحث بر سر مطلوبیت اطلاعات مالی باید میزان تحقق این مهم نیز سنجیده شود تا انحرافات از اصل موضوع مشخص شود و گامی ولو کوچک در جهت بهبود وضعیت استانداردهای حسابداری برداشته شود و با واکاوی دلایل ریشه‌ای، به جامعه در دستیابی به یک محیط اطلاعاتی با کیفیت مدد رساند.

پیشینه‌ی تحقیق

محمودزاده مرقی در تحقیقی با عنوان «تأثیرات استانداردهای حسابداری بر اصول یکنواختی و ثابت رویه بودن» نتیجه‌گیری کرد که رعایت استانداردهای حسابداری موجب افزایش قابل‌مقایسه شدن صورت‌های مالی می‌شود.

شیخ‌الاسلامی در تحقیقی تحت عنوان «بررسی استانداردهای حسابداری (تدوین شده توسط مراجع حرفه‌ای دنیا) و انطباق آن با شرایط اجتماعی و اقتصادی ایران» به این نتیجه رسید که گزارش‌های حسابرسی در مورد تخطی از مبانی‌ای که در نهایت منجر به بند شرط شده، عمدتاً به استانداردهایی مربوط می‌شود که کاربرد این اصول بدون در نظر گرفتن شرایط محیطی ممکن است نقش حسابرس مستقل را در کشورهای که وضع‌کننده‌ی این اصول متداول نیستند، خدشه‌دار سازد.

به دنبال انتشار رهنمودهای حسابداری، تحقیقی با عنوان «بررسی رعایت بیانیه‌های رهنمودهای حسابداری توسط شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران» به دست زواره‌ای رضایی انجام گرفت. هدف اصلی این تحقیق مشخص ساختن رعایت استانداردهای حسابداری توسط شرکت‌های نمونه در دوره‌ی مورد بررسی بود. نتایج تحقیق نشان داد که از بین ۱۳ رهنمود حسابداری بررسی شده، فقط هفت مورد را شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران رعایت کرده‌اند.

امیری، تحقیقی با عنوان «بررسی تطبیق صورت‌های مالی تهیه‌شده بر مبنای استانداردهای حسابداری مالی، با مبانی نظری گزارشگری مالی در ایران» انجام داد. جامعه‌ی مورد بررسی وی تمامی اعضای جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران بود. نتایج نشان داد که صورت‌های مالی

تهیه‌شده بر مبنای استانداردهای حسابداری، اهداف گزارشگری مالی مندرج در مبانی نظری گزارشگری مالی را به صورت مطلوب فراهم نمی‌سازد ولی ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی مندرج در مبانی نظری گزارشگری مالی را به صورت مطلوب فراهم می‌کند.

مجتهدزاده و مددی نعمتی در تحقیقی میزان اهمیت و اثر بخشی استانداردهای حسابداری از دیدگاه حسابرسان مستقل را بررسی کردند. نتایج حاصل از این تحقیق نشان داد که تدوین استانداردهای حسابداری اهمیت دارد و اجرای این استانداردها اثر بخش است. بنابراین تدوین و اجرای استانداردهای حسابداری موجب فراهم آمدن اطلاعات مالی مناسب و قابل اتکا برای تصمیم‌گیری‌های اقتصادی می‌شود.

فیلپس «اثر استانداردهای حسابداری و حسابرسی بر نظارت بانکی» را بررسی کرد. نتایج این

تحقیق نشان داد که استانداردهای حسابداری به دلیل این که نقش اصلی را در تهیه گزارش‌های مالی قانونمند دارند، برای مؤسسات بانکی با اهمیت است و تأثیر بسیار در فراهم ساختن اطلاعات نظارتی بانک‌ها دارند.

گاتی به بررسی آثار اقتصادی، سیاسی و اجتماعی استانداردهای حسابداری پرداخته است. نتایج تحقیق وی نشان داد که استانداردهای حسابداری به دلیل تأثیری که بر بازار سرمایه میگذارد دارای پی‌آمدهای اقتصادی است همچنین به علت الزامات گزارشگری مالی، استانداردهای حسابداری دارای پی‌آمد سیاسی و اجتماعی است. ژیانو و پان تحقیقی با عنوان «توسعه استانداردهای حسابداری بر مبنای چارچوب نظری به وسیله دولت چین» انجام دادند. نتایج تحقیق آن‌ها نشان داد که ممکن نیست یک چارچوب نظری و استانداردها در اولین مرحله بدون نقص توسعه یابد، بلکه باید چارچوب نظری و استانداردها مورد ارزیابی مجدد قرار بگیرد و با گذشت زمان بهبود یابد. به عبارت دیگر، تدوین استانداردهای

حسابداری در عمل، روند تکامل تدریجی را طی می‌کند.

روش تحقیق

این تحقیق از نوع توصیفی - پیمایشی و به لحاظ هدف کاربردی است. جامعه آماری آن شامل دو گروه استادان دانشگاهی حسابداری که شامل کلیه دارندگان مدرک دکترای حسابداری یا دانشجوی دکترای حسابداری در ایران و نیز شرکای مؤسسات عضو جامعه حسابداران رسمی ایران است. تعداد آن‌ها با استفاده از فرمول نمونه‌گیری تصادفی ساده برای استادان حسابداری ۳۵ نفر و برای حسابرسان مستقل ۹۲ نفر به دست آمد. برای تحلیل اطلاعات از نرم افزار SPSS استفاده شده است و فرضیه‌های تحقیق با توجه به غیر نرمال بودن توزیع داده‌های تحقیق (که از طریق آزمون گولموگروو - اسمیرنوو مشخص شد) با به کارگیری روش باینومینال، آزمون شده است.

گردآوری اطلاعات

اطلاعات لازم برای این تحقیق از طریق پرسشنامه متشکل از سه

قسمت تشریح اهداف، اطلاعات جمعیت‌شناختی و سؤالات مربوط به تحقیق گردآوری شد. در قسمت اول ماهیت و اهداف تحقیق، در بخش دوم سؤالاتی در مورد مدرک تحصیلی، شغل اصلی آزمودنی‌ها و در بخش سوم سؤالاتی مرتبط با هر یک از فرضیه‌های تحقیق مطرح شد که نتیجه بررسی ادبیات مربوط از جمله مبانی نظری حسابداری و گزارشگری مالی در ایران و کتب و مقالات مختلف در زمینه نظریه حسابداری و استانداردهای حسابداری است. برای هر یک از فرضیه‌های تحقیق چند سؤال بر اساس مقیاس لیکرت پنج‌بخشی (یک بیانگر خیلی کم و پنج بیانگر خیلی زیاد) مطرح شد. پرسشنامه دارای سه بخش است: بخش نخست به اهداف تدوین استانداردهای حسابداری ایران مربوط می‌شود. بخش دوم مربوط به اهداف اجرای استانداردهای حسابداری ایران است. بخش سوم نیز مربوط به ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی است. در جدول یک نحوه توزیع سؤالات پرسشنامه مشخص شده است.

جدول ۱: نحوه توزیع سؤالات پرسشنامه

سؤالات ۱ تا ۷	اهداف تدوین استانداردهای حسابداری ایران
سؤالات ۸ تا ۲۳	اهداف اجرای استانداردهای حسابداری ایران
سؤالات ۲۴ تا ۳۴	ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی

پرسشنامه تحقیق شامل ۳۴ سؤال است و در آغاز پرسشنامه ضمن تشریح اهداف تحقیق و اهمیت آن، به پاسخ‌دهندگان اطمینان لازم در مورد محرمانه بودن پاسخ‌های آن‌ها داده شده تا با حسن توجه و اعتماد بیش‌تری پرسشنامه را تکمیل کنند.

پرسشنامه‌ی مقدماتی پس از چند بار بازبینی و مشورت با تنی چند از استادان برجسته‌ی حسابداری کشور، تعدادی از اعضای هیئت تدوین استانداردهای حسابداری ایران و برخی از اعضای جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران تهیه شد و به عبارت دیگر روایی پرسشنامه این تحقیق را کارشناسان تأیید کردند. در مورد پایایی آن نیز از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. ضریب آلفای محاسبه شده با نرم افزار SPSS، ۰/۹۳ بود که از پایایی بسیار بالای پرسشنامه نشان دارد.

از تعداد ۳۶۰ پرسشنامه توزیع شده بین هر دو گروه آزمودنی‌ها ۱۴۳ پرسشنامه برگشت شد که ۱۲ مورد قابل استفاده نبود. در نهایت ۱۳۱ پرسشنامه (۳۹ پرسشنامه متعلق به استادان حسابداری و ۹۲ پرسشنامه مربوط به حسابرسان مستقل) مورد استفاده قرار گرفت.

فرضیه‌های تحقیق

با مطالعه‌ی ادبیات تحقیق، فرضیه‌های زیر طراحی شد: فرضیه‌ی اصلی ۱: رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اهداف تدوین استانداردهای

حسابداری را فراهم می‌کند. منظور از اهداف تدوین استانداردها، اهدافی است کلی که سازمان حسابرسی از نگارش و انتشار استانداردهای حسابداری دنبال می‌کند.

فرضیه‌ی اصلی

۲: رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اهداف گزارشگری مالی مندرج در مبانی نظری حسابداری و گزارشگری مالی ایران را فراهم می‌کند.

فرضیه‌های فرعی:

۱-۲: رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اطلاعات لازم را برای ارزیابی وضعیت مالی و توان اقتصادی فراهم می‌کند.

۲-۲: رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اطلاعات لازم را برای ارزیابی عملکرد و توان سودآوری، فراهم می‌کند.

۲-۳: رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اطلاعات لازم را برای ارزیابی چگونگی تأمین و مصرف وجوه نقد فراهم می‌کند.

۲-۴: رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اطلاعات لازم را برای ارزیابی ایفای مسئولیت نمایندگی مدیریت و انجام تکالیف قانونی، فراهم می‌کند.

۲-۵: رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اطلاعات مکمل را برای درک بهتر اطلاعات مالی ارائه شده و پیش‌بینی‌شده‌ی وضعیت آتی، فراهم می‌کند.

فرضیه‌ی اصلی ۳:

رعایت استانداردهای ایران، موجب فراهم آمدن ویژگی‌های کیفی در اطلاعات مالی حاصل

می‌شود.

فرضیه‌های فرعی:

۱-۳: رعایت استانداردهای حسابداری ایران، موجب ارائه‌ی اطلاعات مالی قابل فهم برای استفاده‌کنندگان می‌شود.

۲-۳: رعایت استانداردهای حسابداری ایران، موجب ارائه‌ی اطلاعات مالی مربوط در تصمیم‌گیری استفاده‌کنندگان می‌شود.

۳-۳: رعایت استانداردهای حسابداری ایران، موجب ارائه‌ی اطلاعات مالی قابل اعتماد برای استفاده‌کنندگان می‌شود.

۳-۴: رعایت استانداردهای حسابداری ایران، موجب ارائه‌ی اطلاعات مالی قابل مقایسه برای استفاده‌کنندگان می‌شود.

با توجه به این که در سطح خطای ۵ درصد ($\alpha = 0.05$) فرضیه‌ی پژوهشی مورد آزمون قرار می‌گیرد فرضیه‌ی پژوهشی و نقیض آن به صورت زیر تعریف می‌شود:

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0: \mu \leq 3 \text{ نقیض ادعا} \\ H_1: \mu > 3 \text{ ادعا} \end{array} \right.$$

با توجه به آن که:

(بیش از ۵۰ درصد پاسخ‌ها به سمت اعداد بزرگ‌تر از ۳ نمی‌روند.)
(بیش از ۵۰ درصد پاسخ‌ها به سمت اعداد بزرگ‌تر از ۳ می‌روند.)

$$\left\{ \begin{array}{l} H_0: P \leq 0.05 \\ H_1: P > 0.05 \end{array} \right.$$

یعنی با اطمینان ۹۵ درصد | اطلاعات مالی محقق شده است. | از آزمون باینومیال استفاده می‌توان گفت اهداف تدوین یا | شده است. نتایج این آزمون | اجرای استانداردهای حسابداری | و یا تأمین ویژگی‌های کیفی | به منظور آزمون فرضیات تحقیق | است.

جدول شماره ۲: نتایج آزمون فرضیه‌های تحقیق

فرضیه	گروه بندی	تعداد	نسبت	نسبت آزمون شده	Sig	نتیجه
تحقق اهداف تدوین	≤ 3 > 3	۱۰ ۱۲۱	۰/۰۸ ۰/۹۲	۰/۵	۰/۰۰	H ^۰ رد می‌شود
ارزیابی وضعیت مالی و توان اقتصادی	≤ 3 > 3	۲۰ ۱۱۱	۰/۱۵ ۰/۸۵	۰/۵	۰/۰۰	H ^۰ رد می‌شود
ارزیابی عملکرد و توان سودآوری	≤ 3 > 3	۳۰ ۱۰۱	۰/۲۳ ۰/۷۷	۰/۵	۰/۰۰	H ^۰ رد می‌شود
ارزیابی چگونگی تأمین و مصرف وجوه نقد	≤ 3 > 3	۲۲ ۱۰۹	۰/۱۷ ۰/۸۳	۰/۵	۰/۰۰	H ^۰ رد می‌شود
ارزیابی ایفای مسئولیت نمایندگی مدیریت و انجام تکالیف قانونی	≤ 3 > 3	۵۷ ۷۴	۰/۴۴ ۰/۵۶	۰/۵	۰/۱۶۲	H ^۰ رد نمی‌شود
فراهم کردن اطلاعات مکمل برای درک بهتر اطلاعات مالی	≤ 3 > 3	۴۵ ۸۶	۰/۳۴ ۰/۶۶	۰/۵	۰/۰۰	H ^۰ رد می‌شود
قابل فهم بودن اطلاعات مالی	≤ 3 > 3	۳۰ ۱۰۱	۰/۲۳ ۰/۷۷	۰/۵	۰/۰۰	H ^۰ رد می‌شود
مربوط بودن اطلاعات مالی	≤ 3 > 3	۳۸ ۹۳	۰/۲۹ ۰/۷۱	۰/۵	۰/۰۰	H ^۰ رد می‌شود
قابل اعتماد بودن اطلاعات مالی	≤ 3 > 3	۱۹ ۱۱۲	۰/۱۵ ۰/۸۵	۰/۵	۰/۰۰	H ^۰ رد می‌شود
قابل مقایسه بودن اطلاعات مالی	≤ 3 > 3	۲۶ ۱۰۵	۰/۲۰ ۰/۸۰	۰/۵	۰/۰۰	H ^۰ رد می‌شود

نتیجه‌ی حاصل از هر کدام از فرضیه‌های تحقیق براساس جدول یک به شرح زیر است.

فرضیه‌ی اصلی اول

«رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اهداف تدوین استانداردهای حسابداری را فراهم می‌کند.»

همان‌طور که در جدول دو ملاحظه می‌شود سطح معنی‌داری برابر صفر شده است که از میزان خطا کوچک‌تر است. بنابراین فرضیه‌ی صفر رد می‌شود و

فرضیه‌ی پژوهشی مبنی بر تحقق اهداف تدوین استانداردهای حسابداری ایران پذیرفته می‌شود.

ازاین‌رو می‌توان گفت رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اهداف تدوین استانداردهای

حسابداری را فراهم می‌کند. این اهداف عبارتند از بیان فعالیت‌های واحد انتفاعی با واقع‌بینی،

در نظر گرفتن شرایط محیطی و موضوع مربوط در تدوین استاندارد، امکان افزایش اثربخشی

سیستم حسابداری، امکان ارائه‌ی اطلاعات عاری از جانبداری،

تقویت و سرعت بخشیدن تهیه و عرضه‌ی اطلاعات مالی، حفظ منافع اشخاص ذی‌حق و ذی نفع و

امکان مستند کردن معاملات واحد انتفاعی.

فرضیه‌ی ۱-۲:

«رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اطلاعات لازم را برای ارزیابی وضعیتی مالی و توان اقتصادی فراهم می‌کند.»

همان‌طور که در جدول دو ملاحظه می‌شود سطح معنی‌داری برابر صفر شده است که از میزان

خطا کوچک‌تر است. بنابراین فرضیه‌ی صفر رد می‌شود و فرضیه‌ی پژوهشی مبنی بر فراهم آمدن اطلاعات لازم برای ارزیابی

وضعیت مالی و توان اقتصادی با رعایت استانداردهای حسابداری ایران پذیرفته می‌شود.

ازاین‌رو می‌توان گفت رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اطلاعات لازم را

برای ارزیابی وضعیتی مالی و توان اقتصادی فراهم می‌کند.

فرضیه‌ی ۲-۲:

«رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اطلاعات لازم را برای ارزیابی عملکرد و توان سودآوری، فراهم می‌کند.»

همان‌طور که در جدول شماره ۲ ملاحظه می‌شود سطح معنی‌داری برابر صفر شده است که از میزان

خطا کوچک‌تر است بنابراین فرضیه‌ی صفر رد می‌شود و فرضیه‌ی پژوهشی مبنی بر فراهم

آمدن اطلاعات لازم برای ارزیابی عملکرد و توان سودآوری با رعایت استانداردهای حسابداری

ایران پذیرفته می‌شود. ازاین‌رو می‌توان گفت رعایت استانداردهای

حسابداری ایران، اطلاعات لازم را برای ارزیابی عملکرد و توان سودآوری، فراهم می‌کند.

فرضیه‌ی ۲-۳:

«رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اطلاعات لازم را برای ارزیابی چگونگی تأمین و مصرف وجوه نقد، فراهم می‌کند.»

همان‌طور که در جدول دو ملاحظه می‌شود سطح معنی‌داری برابر صفر شده است که از میزان

خطا کوچک‌تر است بنابراین فرضیه‌ی صفر رد می‌شود و فرضیه‌ی پژوهشی مبنی بر فراهم

آمدن اطلاعات لازم برای ارزیابی چگونگی تأمین و مصرف وجوه نقد با رعایت استانداردهای

حسابداری ایران پذیرفته می‌شود. ازاین‌رو می‌توان گفت رعایت

استانداردهای حسابداری ایران، اطلاعات لازم را برای ارزیابی چگونگی تأمین و مصرف وجوه

نقد، فراهم می‌کند.

فرضیه‌ی ۲-۴:

«رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اطلاعات لازم را برای ارزیابی ایفای مسئولیت نمایندگی، مدیریت و انجام تکالیف قانونی، فراهم می‌کند.»

همان‌طور که در جدول شماره ۲ ملاحظه می‌شود سطح معنی‌داری برابر ۰/۱۶۲ شده است که از

میزان خطا بزرگ‌تر است بنابراین فرضیه‌ی صفر پذیرفته می‌شود و فرضیه‌ی پژوهشی مبنی بر

فراهم‌آمدن اطلاعات لازم برای

ارزیابی ایفای مسئولیت نمایندگی مدیریت و انجام تکالیف قانونی با رعایت استانداردهای حسابداری ایران رد می‌شود. از این رو می‌توان گفت رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اطلاعات لازم را برای ارزیابی ایفای مسئولیت نمایندگی مدیریت و انجام تکالیف قانونی، فراهم نمی‌کند.

فرضیه ۲-۵:

«رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اطلاعات مکمل را برای درک بهتر اطلاعات مالی ارائه شده و پیش‌بینی وضعیت آتی، فراهم می‌کند.»

همان‌طور که در جدول شماره ۲ ملاحظه می‌شود سطح معنی‌داری برابر صفر شده است که از میزان خطا کوچک‌تر است. بنابراین فرضیه‌ی صفر رد می‌شود و فرضیه‌ی پژوهشی مبنی بر فراهم آمدن اطلاعات لازم برای درک بهتر اطلاعات مالی ارائه شده و پیش‌بینی وضعیت آتی با رعایت استانداردهای حسابداری ایران

پذیرفته می‌شود. از این رو می‌توان گفت رعایت استانداردهای حسابداری ایران، اطلاعات مکمل را برای درک بهتر اطلاعات مالی ارائه شده و پیش‌بینی وضعیت آتی، فراهم می‌کند.

فرضیه ۳-۱:

«رعایت استانداردهای حسابداری ایران، موجب ارائه‌ی اطلاعات مالی قابل فهم برای استفاده‌کنندگان می‌شود.»

همان‌طور که در جدول شماره ۲ ملاحظه می‌شود سطح معنی‌داری برابر صفر شده است که از میزان خطا کوچک‌تر است. بنابراین فرضیه‌ی صفر رد می‌شود و فرضیه‌ی پژوهشی مبنی بر ارائه‌ی اطلاعات مالی قابل فهم برای استفاده‌کنندگان با رعایت استانداردهای حسابداری ایران پذیرفته می‌شود. از این رو می‌توان گفت رعایت استانداردهای حسابداری ایران، موجب ارائه‌ی اطلاعات مالی قابل فهم برای استفاده‌کنندگان می‌شود.

فرضیه ۳-۲:

«رعایت استانداردهای حسابداری ایران، موجب ارائه‌ی اطلاعات مالی مربوط در تصمیم‌گیری برای استفاده‌کنندگان می‌شود.»

همان‌طور که در جدول شماره ۲ ملاحظه می‌شود سطح معنی‌داری برابر صفر شد که از میزان خطا کوچک‌تر است. بنابراین فرضیه‌ی صفر رد می‌شود و فرضیه‌ی پژوهشی مبنی بر فراهم آمدن اطلاعات مالی مربوط در تصمیم‌گیری برای استفاده‌کنندگان با رعایت استانداردهای حسابداری ایران پذیرفته

می‌شود. از این رو می‌توان گفت رعایت استانداردهای حسابداری ایران، موجب ارائه‌ی اطلاعات مالی مربوط در تصمیم‌گیری برای استفاده‌کنندگان می‌شود.

فرضیه ۳-۳:

«رعایت استانداردهای حسابداری ایران، موجب ارائه‌ی اطلاعات مالی قابل اعتماد برای استفاده‌کنندگان می‌شود.»

همان‌طور که در جدول شماره ۲ ملاحظه می‌شود سطح معنی‌داری برابر صفر شده است که از میزان خطا کوچک‌تر است. بنابراین فرضیه‌ی صفر رد می‌شود و فرضیه‌ی پژوهشی مبنی بر فراهم آمدن اطلاعات مالی قابل اعتماد برای استفاده‌کنندگان با رعایت استانداردهای حسابداری ایران پذیرفته می‌شود. از این رو می‌توان گفت رعایت استانداردهای حسابداری ایران، موجب ارائه‌ی اطلاعات مالی قابل اعتماد برای استفاده‌کنندگان می‌شود. نتایج حاصل از این فرضیه با یافته‌های تحقیق مجتهدزاده و مددی نعمتی مبنی بر ارائه‌ی اطلاعات قابل اتکا با به‌کارگیری استانداردهای حسابداری مطابقت دارد.

فرضیه ۳-۴:

«رعایت استانداردهای حسابداری ایران، موجب ارائه‌ی اطلاعات مالی قابل مقایسه برای استفاده‌کنندگان می‌شود.»

همان‌طور که در جدول شماره ۲ ملاحظه می‌شود سطح معنی‌داری برابر صفر شده است که از میزان خطا کوچک‌تر است. بنابراین فرضیه‌ی صفر رد می‌شود و فرضیه‌ی پژوهشی مبنی بر فراهم آمدن

قابل مقایسه برای استفاده کنندگان با رعایت استانداردهای حسابداری ایران پذیرفته می شود. از این رو، می توان گفت رعایت استانداردهای حسابداری ایران، موجب ارائه ی اطلاعات مالی قابل مقایسه برای استفاده کنندگان می شود. یافته های حاصل از این فرضیه ی تحقیق، با نتایج تحقیق محمودزاده مرقی مطابقت دارد.

نتایج آزمون فرضیه های اصلی تحقیق (تحقق اهداف تدوین، اهداف اجرا و تأمین

ویژگی های کیفی اطلاعات مالی با رعایت استانداردهای حسابداری)

فرض های زیر را در نظر می گیریم :
 (بیش از ۵۰ درصد پاسخ ها به سمت اعداد بزرگتر از ۳ نمی روند.)
 (بیش از ۵۰ درصد پاسخ ها به سمت اعداد بزرگتر از ۳ می روند.)

$$\begin{cases} H_0: P \leq 0/05 \\ H_1: P > 0/05 \end{cases}$$

این فرض ها در سطح اطمینان ۹۵ درصد با استفاده از آزمون باینومیال بررسی شد و نتایج جدول سه به دست آمد. همان طور که در جدول شماره ۳ مشاهده می شود فرضیه ی صفر برای تمامی فرضیه های اصلی رد می شود و این یعنی هر سه فرضیه ی اصلی پژوهش پذیرفته می شوند. بنابراین می توان نتیجه گیری کرد که از دیدگاه پاسخ دهندگان اهداف تدوین استانداردها و اهداف گزارشگری مالی و نیز

جدول شماره ۳: نتایج آزمون فرضیه های اصلی

فرضیه	گروه بندی	تعداد	نسبت	نسبت آزمون شده	Sig	نتیجه
تحقق اهداف تدوین با رعایت استانداردها	≤ 3	۱۰	۰/۰۸	۰/۵	۰/۰۰	H ₀ رد می شود
	> 3	۱۲۱	۰/۹۲			
تحقق اهداف اجرا با رعایت استانداردها	≤ 3	۲۴	۰/۱۸	۰/۵	۰/۰۰	H ₀ رد می شود
	> 3	۱۰۷	۰/۸۲			
تحقق ویژگی های کیفی با رعایت استانداردها	≤ 3	۱۵	۰/۱۱	۰/۵	۰/۰۰	H ₀ رد می شود
	> 3	۱۱۶	۰/۸۹			

ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی با رعایت استانداردهای حسابداری ایران محقق خواهد شد. نتایج این قسمت از تحقیق با یافته‌های تحقیق امیری (۱۳۸۳) مبنی بر عدم تحقق اهداف گزارشگری مالی در صورت‌های مالی تهیه شده بر مبنای استانداردهای حسابداری ایران، مطابقت ندارد. علت این تفاوت می‌تواند از آن‌جا ناشی شود که در این تحقیق علاوه بر نظرات اعضای جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران، از نظرات اساتید دانشگاهی رشته‌ی حسابداری نیز استفاده شده است و علاوه بر این در برخی از استانداردهای حسابداری بعد از سال ۱۳۸۳ اصلاحاتی در جهت بهبود صورت گرفته است که موجب تأمین بهتر اهداف گزارشگری مالی از دیدگاه پاسخگویان شده است.

محدودیت‌های تحقیق

برخی از محدودیت‌های تحقیق به شرح زیر است:

- ۱- این تحقیق با محدودیت ذاتی پرسشنامه‌ی کتبی و مقیاس اندازه

گیری طیف لیکرت مواجهه بوده است.

- ۲- نتایج فقط از طریق تحلیل اطلاعات گرد آمده از پرسش‌شوندگان به دست آمد.
- ۳- محققان کنترلی بر تصمیم‌گیری‌های پاسخ دهندگان در ارائه یا عدم‌ارائه‌ی پاسخ نداشتند.
- ۴- بسیاری از اعضای جامعه‌ی آماری به سبب حساسیت موضوع از پاسخ‌گویی به پرسشنامه خودداری می‌کردند.

سخن آخر و طرح پیشنهاد برای پژوهش‌های آتی

در این تحقیق، میزان تحقق اهداف تدوین و اجرای استانداردهای حسابداری ایران بررسی شد. نتایج به دست آمده از تحقیق نشان می‌دهد که اهداف تدوین استانداردها و نیز اهداف گزارشگری مالی و همچنین ویژگی‌های کیفی اطلاعات مالی با رعایت استانداردهای حسابداری ایران محقق می‌شود و بدین ترتیب منافع استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی نیز تأمین خواهد شد. در مجموع،

به‌رغم نتایج حاصله مشخص شد که استانداردهای حسابداری ایران قابلیت لازم را برای فراهم‌آوردن اطلاعات لازم برای ارزیابی ایفای مسئولیت نمایندگی مدیریت و انجام تکالیف قانونی ندارد. بنابراین به سازمان حسابرسی پیشنهاد می‌شود از نتایج حاصل از این تحقیق در جهت بازنگری در استانداردهای موجود برای بهبود این مسئله و نیز در نظر گرفتن این موضوع برای تدوین استانداردهای آتی استفاده نماید. امیری (۱۳۸۳) نیز در تحقیق خود به نتایج مشابهی اشاره کرده است.

هدف این تحقیق، بررسی میزان تحقق اهداف تدوین و اجرای استانداردهای حسابداری ایران از دیدگاه استادان حسابداری و حسابرسان مستقل بود. نتایج این تحقیق از یک طرف می‌تواند مورد استفاده‌ی کمیته‌ی تدوین استانداردهای حسابداری قرار گیرد و از طرف دیگر، کمک می‌کند که استفاده‌کنندگان از اطلاعات مالی نیز استانداردها و ضرورت اجرای مناسب آن‌ها را برای تحقق

<p>۳- بررسی میزان تحقق اهداف تدوین و اجرای استانداردهای حسابداری از دیدگاه سرمایه‌گذاران حرفه‌ای</p> <p>۴- بررسی تطبیقی استانداردهای حسابداری با مبانی نظری حسابداری و گزارشگری مالی در ایران</p>	<p>۱- بررسی دلایل نارسایی استانداردهای حسابداری ایران در ارائه‌ی اطلاعات لازم برای ارزیابی ایفای مسئولیت نمایندگی مدیریت</p> <p>۲- بررسی میزان تحقق اهداف گزارشگری مالی در انجام حسابرسی‌های مستقل</p>	<p>منافع‌شان بهتر بشناسند. به رغم نتایج حاصله، موضوعات مختلف دیگری وجود دارد که برای انجام پژوهش‌های آتی می‌تواند حائز اهمیت باشد. برخی از این موضوعات در زیر عنوان شده است:</p>
---	--	--

منابع

- ۱- امیری، س. (۱۳۸۳). بررسی تطبیقی صورت‌های مالی تهیه شده بر مبنای استانداردهای حسابداری مالی با مبانی نظری گزارشگری مالی (چارچوب نظری) در ایران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده اقتصادی و دارایی تهران.
- ۲- پیران، پ. (۱۳۷۵). مشارکت اجتماعی در ایران، تناقضی پایدار، ارائه شده در سمینار مسائل اجتماعی در ایران از دیدگاه جامعه‌شناسی.
- ۳- ثقفی، ع. ابراهیمی، ا. (۱۳۸۸). رابطه‌ی تدوین استانداردهای حسابداری با کیفیت اطلاعات حسابداری، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، شماره ۵۷، صص ۳۴ و ۳۵.
- ۴- دری اصفهانی، ع. (۱۳۸۹). استانداردهای حسابداری ایران، مصاحبه با مجله حسابرس، شماره ۴۸.
- ۵- ریاحی بلکویی، ا. (۱۳۸۶). تئوری‌های حسابداری، ترجمه دکتر علی پارسائیان، تهران، انتشارات دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- ۶- زواره ای رضایی، ا. (۱۳۸۰). بررسی رعایت بیانیه‌های رهنمودهای حسابداری ایران توسط شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- ۷- شباهنگ، رضا. (۱۳۸۵). راهنمای بکارگیری اصول پذیرفته شده حسابداری، مرکز تحقیقات تخصصی حسابداری و حسابرسی سازمان حسابرسی، نشریه ۸۹.
- ۸- شیخ الاسلامی، ه. (۱۳۷۴). بررسی کاربردی استانداردهای حسابداری (تدوین شده توسط مراجع حرفه‌ای دنیا) انطباق آن با شرایط اجتماعی و اقتصادی ایران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبایی.
- ۹- کمیته‌ی تدوین استانداردهای حسابداری. (۱۳۸۶). استانداردهای حسابداری، سازمان حسابداری، نشریه ۱۶۰.
- ۱۰- مجتهد زاده، و.مددی نعمتی، ف. (۱۳۸۴). بررسی میزان اهمیت و اثر بخشی استانداردهای حسابداری از دیدگاه حسابرسان مستقل، مجله‌ی علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، شماره ۲، صص ۱۳۰-۱۱۵.
- ۱۱- نمازی، م. (۱۳۷۲). عوامل مؤثر در تدوین استانداردهای پذیرفته شده حسابداری، مجله‌ی علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، دوره‌ی نهم، شماره ۱.
- ۱۲- محمود زاده مرقی، م. (۱۳۷۲). تأثیرات استانداردهای حسابداری بر اصول یکنواختی و ثابت رویه بودن، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تربیت مدرس

13- Cutey, P. (1997). Economic and Social Effects of Accounting Standards, Journal of Accounting Research, No. 32, pp 82-89.

14- Lecturer, J. (2003). The CF and Accounting Standards: The Persistence of Discrepancies, <http://SSRN.com>, p 298.

15- Philips, S. (1990). Accounting and Auditing Standards and Bank Supervision, Journal of Accounting Research, No. 32, pp. 55-64.

16- Xiao, Z., Pan, A. (1997). Developing Accounting Standards on the Basis of a Conceptual Framework by the Chinese Government, the International Journal of Accounting, No. 3, PP. 279-299.